

۲

لیتدل
قرآن
 • شماره ۳۵۰۰ • شنبه ۲۳ تیر ۱۳۹۷ •

با توجه به استفاده فراوان از آیات قرآن و اسماء مقدسه، رعایت احکام شرعی یادآوری می‌شود.

آشنائی با قرآن کریم

تفسیر سوره حمد

—قسمت سوم و پایانی—

۴- و تلک نعمه تمنهاعلیٰ انْ عبِدت بنی اسرائیل این آیه اشاره دارد به این که فرعون، بنی اسرائیل را ذلیل ساخته و به کار و اطاعت اجباری و بهره کشی وارد کرده، هر نوع حق اختیار و آزادی را از آنها سلب کرده بود. پس وقتی می‌گوئیم ایاک نعبد یعنی خدایا ما تن به تعبدها و تذلیل‌ها و اطاعت‌های اجباری و بهره‌کشی و سلب اختیار و آزادی نمی‌دهیم. این نمونه‌ها و آیات می‌توانند روشنگر معنای توحید عملی یا توحید در عبادت باشد.

نکته‌دیگر درباره‌ایاک‌نعبد، انحصار در عبادت‌است، چراکه می‌گوئیم خدایا تنها مطیع تو هستم، مطیع هیچ کس و هیچ فرامنی که ناشی از فرمان تو نباشد نیستیم و این بدان معناست که در اسلام ایمان به خدا، بدون کفر عملی به طاغوت نیست، یعنی همواره در کنار تسلیم به خداوند باید انکار مظاهر طغیان قرار گیرد، تا ایمان کامل گردد. مطلب دیگر در مرحله توحید عملی آن است که در کلمه تعبد ضمیر جمع آورده شده و به صورت مفرد یعنی اعبد نامیده است و بدان معناست که انسان، همانطور که در پرتو شناخت خدا و توجه به او ساخته می‌شود، نه در حالت غفلت وی خبری از او، و همانطور که در سایه عمل و فعالیت ساخته می‌شود، نه با نظر و اندیشه محض، به همان ترتیب در ضمن عمل اجتماعی و همراه و هماهنگ با جامعه توحیدی ساخته می‌شود، نه منفصل و جدا از قافله اهل توحید. در حقیقت معنی ایاک نعبد چنین است که خدایا ما مردم جامعه توحیدی، در حرکتی هماهنگ همه با هم، به سوی تو روانیم و گوش به فرمان توایم.

ایاک نعبد یعنی تنها از تو کمک می‌خواهیم و از غیر تو کمک نمی‌خواهیم. این جمله، توحید در استعانت را بیان می‌کند.

در این رابطه دو سؤال مطرح می‌شود:

۱- از نظر علمای تعلیم و تربیت و اخلاق، انسان باید اعتماد به نفس داشته باشد، به‌فرد دیگری تکیه نکند، چه آن دیگری خدا باشد چه غیر خدا، به‌همین دلیل، توکل که‌به‌معنای اعتماد به‌خداست، و موجب سلب اعتماد از خود می‌شود، نفی شده و غیر اخلاقی محسوب می‌شود.

۲- این که‌غیر خدا را نباید عبادت کرد منطقی است، ولی چرا نباید از غیر خدا استعانت و استمداد چیست؟ این‌کار چه منطقی دارد؟

در پاسخ باید گفت: هرگونه استعانت از غیر و اعتماد به‌دیگران، مذموم نیست، خداوند، انسان را موجودی نیازمند به‌غیر خلق کرده و جامعه انسانی چنان ساخته‌شده که افراد به یکدیگر احتیاج دارند و همچنین که در قرآن می‌فرماید: تعاونوا علی البر و التقوی؛ اگر استعانت از غیر در هیچ حدی جایز نبود، پروردگار سفارش به تعاون و همکاری نمی‌کرد، بنابراین نظر قرآن این است که اعتماد نهایی و تکیه گاه اصلی قلب انسان بایستی خدا باشد؛ یعنی چیزیایی را که در دنیا از آن استمداد می‌جوید، به عنوان وسیله بدانند و در عین استمداد، مسبب الاسباب را نیز بشناسد و بدانند که سررشته وسایل و اسباب در دست اوست.

إهدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ (۶) ماه‌ها به راه راست هدایت فرما.

برای این که معنای صراط مستقیم کاملا روشن شود، چند مطلب را بیان می‌کنیم:

۱- همه موجودات در یک سیر تکوینی و غیراختیاری که لازمه ناموس هستی است به سوی خداوند در حرکت می‌باشند، الا الی‌الله‌تصیر‌ الامور و ان‌الی‌ربک‌المنتهی، انسان هم به عنوان یکی از موجودات و مخلوقات محکوم به این حکم است.

۲- در میان‌راه‌ها تنها یک‌راه مستقیم و شاه‌راه وجود دارد که‌راه‌عبادت و راه اختیاری است، یعنی راهی که انسان باید آن را برگزیند.

۳- انسان یک موجود تکامل یابنده است و معنی اهدنا الصراط‌ المستقیم این است که خدایا ما را به راه راست تکامل هدایت فرما.

۴- راه تکامل، کشف کردنی است نه اختراع کردنی؛ بر خلاف نظریه‌اگزستانسیالیسم که مدعی است هیچ راهی و هیچ مقصدی وجود ندارد و انسان خودش برای خود، مقصد و ارزش می‌آفریند، در دیدگاه قرآن، مقصد و راه و کمال بودن مقصد و ارزش بودن ارزش‌ها در متن آفرینش و هستی، معین شد و انسان باید آن‌ها را کشف کند و مقصد را بجوید و راه را بییاماید.

۵- راه مستقیم راهی است که‌از اول، جهت مشخص دارد و بر خلاف راه‌های غیر مستقیم (منحنی، پیچ در پیچ، خطوط منکسر و...) از نوع عبور از میان‌اضداد و با تغییر جهت‌های متعدد و نوسان از ضدی بر ضد دیگر نیست.

۶- این که‌راه تکامل‌اکتشافی است نه اختراعی، یعنی در متن وجود انسان استعداد نظری برای رسیدن به کمال حقیقی وجود دارد، چنان که در هسته خرما استعداد درخت شدن هست.

۷- انسان در عین این که مجهبه به استعداد فطری است، نیازمند به هادی و راهنماست.

انسان دارای طبیعت‌های متضاد و مختلف است و راه خودش را از میان طبیعت‌های علوی و سفلی باید انتخاب کند، هر کدام از حیوانات با غریبزی آفریده شده‌اند که آن‌غریز راه‌آنان را به‌جبر مشخص کرده است و همه یک‌گونه اعمال و رفتار دارند، در مقابل انسان صدها راه‌تهاده شده‌که می‌تواند هر کدام‌را انتخاب کند و البته این‌از کمال انسان است نه ضعف او.

مکاتب مادی بخصوص‌اگزستانسیالیسم چنین می‌پندارند که طبیعت‌های متضاد و مختلف آدمی و مواجب بودن انسان با راه‌های گوناگون مستلزم آن است که‌بگوئیم انسان کاملاً بدون راه است، ولی قرآن این نظر را قبول ندارد، چرا که‌خطر سیری از انسان تا خداکشیده شده که‌آن‌راه مشخص کمال انسان است و تنها یکی از راه‌های گفته شده، راه مستقیم و همان شاهراهی است که‌به سوی خدا می‌رود. صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ (۷) راه کسانی که مشمول نعمت خود ساختی، نه راه کسانی که بر آن‌ها غضب کردی و نه راه گمراهان. انسان‌ها از آن نظر که در مقام عبودیت چه چیزی به دست بیاورند و در انتخاب راه چه راهی را انتخاب کنند به سه دسته تقسیم می‌شوند: یک‌دسته انسان‌هایی که‌راه عبودیت را طی می‌کنند و مشمول رحمت‌خاصه پروردگار هستند؛ این‌دسته همان مقربان درگاه الهی می‌باشند. دسته دوم در مقابل دسته اول کسانی هستند که به جای خدا، غیر خدا را پرستش و خدا را عصیان کرده‌اند، لذا مورد خشم و غضب الهی قرار گرفته، بکلی از راه کمال‌خارج شده، به راه‌های حیوانی می‌روند. قرآن از این‌ها به‌المغضوب‌علیهم تعبیر می‌کند.

از امام صادق (ع) نقل شده است : نزدیکترین حالات بنده به پروردگارت حالت سجده است.

رئیس مرکز امور قرآنی سازمان اوقاف و امور خیریه کشور :

مسابقات قرآن با فضاهای قرآنی کشور هنوز متصل نشده است

و از همکاران خود در استان هم می‌خواهیم که در ایام مسابقات قرآن زمینه برگزاری جلسات هماهنگی را با سایر نهادهای قرآنی که در رشد و تعالی برنامه‌های قرآنی استان وظیفه دارند، فراهم کنند.

رئیس مرکز امور قرآنی سازمان اوقاف و امور خیریه کشور ادامه داد: مسابقات قرآن تعالی پیدا نخواهد کرد مگر اینکه حدفاصل چهل ویکمین وچهل و دومین دوره مسابقات قرآن، کارگاه‌ها و دوره‌های ارتقای سطح را چه در سطح خودمان و چه در سطح سایر استان‌ها برگزار می‌شود یک فضای قرآنی خوب در شهرها و استان‌ها فراهم شود.

مسابقات قرآن با فضاهای قرآنی کشور هنوز متصل نشده است

وی افزود: علی‌رغم اینکه بیش از ۴۰ دوره این مسابقات برگزار می‌شود هنوز تعمیم و اثرگذاری بیشتر این مسابقات باقی مانده است و باید تلاش کنیم در موسمی که این مسابقات برگزار می‌شود یک فضای قرآنی خوب در شهرها و استان‌ها فراهم شود.

وی در بخش دیگری از سخنانش به دیدار خود با آیت‌الله‌ملک‌حسینی، نماینده ولی‌فقیه در استان کهگیلویه و بویراحمد اشاره کرد و گفت: ایشان نکته‌ای را تأکید کردند که شما در مسابقات ضمن اینکه از قهرمانان قرآنی تجلیل می‌کنید از اساتید و مربیانی که این‌ها را تربیت کرده‌اند نامی نمی‌برید.

تلاش انجمن کوبیتی برای تحقق هر خانواده، یک حافظ قرآن

نجم خدمت به قرآن کریم و علوم شرعی «المتمیزین» کویت از زمان تأسیس طرحی را با هدف تحقق «هر خانواده، یک حافظ قرآن» آغاز کرده است. به گزارش ایکنآ به نقل از روزنامه کوبیتی الانباء، یوسف صمیعی، رئیس شورای اداری انجمن خدمت به قرآن و علوم شرعی «المتمیزین» کویت در این باره گفت: این انجمن از زمان تأسیس، رسالت خود در قرآن رده‌ده که هر خانواده کوبیتی دارای یک حافظ قرآن باشد. وی افزود: این انجمن اکنون در زمینه آموزش حفظ و تدبر در قرآن به بخش عظیمی از جامعه فعالیت می‌کند و در این زمینه با مؤسسات و نهادهای قرآنی نیز همکاری می‌کند.

یوسف صمیعی که در مراسم تجلیل از نفرات برتر نخستین دوره مسابقات حفظ قرآن «أمّ سالمة» کویت سخن می‌گفت، اظهار کرد: این رقابت‌ها با مشارکت حافظانی از گروه سنی ۳۰ تا ۲۲ سال و در ماه مبارک رمضان برگزار شد. وی افزود: در این مسابقات، ۳۵۰ شرکت‌کننده در دو بخش آقایان و بانوان و از ملیت‌های مقیم کویت برگزار شد و شاهد رقابت شدیدی از سوی حافظان قرآن شرکت‌کننده بود.

با هدف ترویج فرهنگ قرآنی

آغاز مسابقات سراسری قرآن کریم در شیراز

مرحله استانی چهل و یکمین دوره مسابقات سراسری قرآن کریم در شیراز آغاز شد. به گزارش خبرگزاری صدا و سیما، مرکز فارس، مدیر اجرایی این مسابقات گفت: ۶۰۶ شرکت‌کننده برادر و خواهر در آزمون کتبی و در رشته‌های معارفی تفسیر، نهج البلاغه و موضوعی، در حرم مطهر حضرت علی این حمزه با یکدیگر رقابت می‌کنند.

جلالی تصریح کرد: در بخش شفاهی ۱۴۵ آقا و ۲۲۵ خانم با هم به رقابت می‌پردازند. این رقابت‌ها دیروز آغاز شده و امروز به پایان می‌رسد. وی افزود: امسال برای نخستین بار تقدیر می‌شود. وی افزود: نفرات برتر

چهل و یکمین دوره مسابقات درخشیدند، تجلیل شود.

لزوم هم‌افزایی نهادهای قرآنی

رئیس مرکز امور قرآنی سازمان اوقاف و امور خیریه کشور تأکید کرد: اگر ما جلسات قرآنی و اساتید خود را تقویت و حمایت نکنیم قاعدتاً این چرخه، ناقص خواهد بود و متأسفانه اتقاعی در این زمینه داشتیم و آن اینکه ما برای خودمان مسابقات برگزار کردیم و مجموعه‌های دیگر برای خود حافظان و قاریان و مربیان تربیت کردند و اگر این مجموعه‌ها در کنار هم قرار نگیرند، بهره‌برداری لازم صورت نخواهد گرفت.

وی یادآور شد: سازمان اوقاف و امور خیریه در این دوره تلاش کرده است علاوه بر برنامه‌های تبلیغی و ترویجی اعم از محافل و نمایشگاه‌ها و مسابقات، در مباحث آموزشی هم ورودهایی داشته باشد.

شورای قرآنی استان‌ها، هماهنگی‌های لازم را میان نهادهای قرآنی ایجاد کنند

حجت‌الاسلام و المسلمین حسینی همچنین لزوم توجه به شورای توسعه فرهنگ قرآنی استانی را یادآور شد و گفت: با توجه به کارهایی که سازمان دارالقرآن و معاونت تربیه وزارت ارشاد و همچنین اتحادیه تشکل‌های قرآنی استانی انجام می‌دهند، ما قادر نخواهیم بود که

آغاز اردوی ۶۰ روزه حفظ قرآن در مصر

یک اردوی ۶۰ روزه حفظ قرآن ویژه کودکان و نوجوانان در استان «الجیزه» مصر آغاز به کار کرد. به گزارش پایگاه خبری الوطن؛ این اردوی دو ماهه با شعار «هیچ فرصتی برای اتلاف وقت نیست» و با هدف کمک به کودکان و نوجوانان برای استفاده بهینه از اوقات فراغت آغاز به کار کرد.

طبق اعلام مسئولان برگزاری این ادو، شرکت‌کنندگان قرار است روزانه ۱۰ صفحه از قرآن را حفظ کنند.

مسؤلان برگزاری اردو معتقدند اهتمام به حفظ قرآن ضمن جلوگیری از به‌ظلمت گذراندن اوقات فراغت کودکان و نوجوانان، تأثیر مثبتی نیز در شکل‌گیری اعتماد به نفس در آن‌ها می‌گذارد.

ثواب الاعمال و عقاب الاعمال

مسابقات قرآنی؛

بهترین روش تربیت ده میلیون حافظ قرآن در کشور

یک حافظ قرآن با بیان اینکه برگزاری مسابقات قرآنی، بهترین روش در راستای تربیت ۱۰ میلیون حافظ قرآن کریم در کشور است، گفت: جوانان با شرکت در مسابقات و تجلیل مسئولین از آنان به حفظ قرآن رغبت بیشتری پیدا می‌کنند.

سمیرا سبزی پور حافظ ۲۰ جزء قرآن کریم از شهرستان خوی در حاشیه چهل و یکمین دوره مسابقات سراسری قرآن کریم در ارومیه در گفت و گو با ایکنآ از آذربایجان غربی با اشاره به اینکه به مدت ۴ سال حفظ قرآن را آغاز نموده، بیان کرد: با توجه به علاقه فراوان به قرآن و آرامشی که با خواندن آیات قرآن در وجود احساس کردم به حفظ کلام الهی ترغیب شدم.

وی ادامه داد: نخستین بار در قسمت حفظ ۱۰ جزء در سی و هشتمین دوره مسابقات سراسری قرآن شرکت نموده و مقام اول استان را کسب کردم که همین امر موجب تشویق بیشتر برای ادامه حفظ قرآن گردید. این حافظ قرآن افزود: کلاس های قرآنی و مراکز حفظ بسیار سطح عالی در شهرستان خوی و همچنین استان وجود دارد و علاقه مندان به حفظ می توانند از ظرفیت کلاس های موجود در استان برای حفظ کلام الهی بهره گیرند.

وی درخصوص آیه الهام بخشی که سرلوحه زندگی خود قرار داده است، خاطر نشان کرد: آیه ۱۶۰ سوره انعام مِّنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ اَمْثَلِهَا وَمِنْ جَاءَ بِالْسَيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى اِلَّا بِمِثْلِهَا وَهُمْ لَا يُظَلَّمُونَ هر کس کار نیکو کند او را ده برابر آن خواهد بود و هر کس کار زشت کند به قدر کار زشتش میازاتش شود و بر آنها اصلا ستم نخواهد شد، آیه ای است که همیشه در ذهنم ماندگار شده است.

سبزی پور با اشاره به بیانات مقام معظم رهبری درخصوص تربیت ده میلیون حافظ قرآن در کشور تصریح کرد: برگزاری مسابقات قرآنی مشوق خوبی برای افراد به ویژه جوانان می باشد چرا که با شرکت در هر مرحله از مسابقه و تجلیل مسئولین، شوق بیشتری برای ادامه حفظ پیدا می کنند.

وی سطح مسابقات قرآن آذربایجان غربی را بسیار خوب عنوان کرد و گفت: خوشبختانه مسئولین قرآنی استان اهتمام بسیار خوبی در برگزاری مسابقات قرآنی داشته و این مساله جایگاه و ارزش قرآن را در استان می رساند و همچنین داوران بسیار با عدالت در میان متسابقین نظر می دهند.

معاون آموزش ابتدائی وزیر آموزش و پرورش:

پژوهش در قرآن و آموزه های آن برای نسل جوان ضروری است

معاون آموزش ابتدایی وزارت آموزش و پرورش گفت: پژوهش در قرآن و دریافت آموزه‌های آن برای نسل جوان و دانش آموز ضرورت دارد.

به گزارش ایرنا رضوان حکیم زاده روز چهارشنبه در آیین اختتامیه سی و ششمین دوره مسابقات قرآن، عترت و نماز دانش آموزان دختر کشور در مشهد گفت: قرآن نیز بر پژوهش و تدبر تأکید بسیار دارد زیرا موجب افزایش شناخت و آگاهی از دین اسلام می‌شود.

وی بیان کرد: امروز در جهان بیش از هر زمان دیگری به اسم دین، اسلام و پیامبر (ص)، چهره ای توأم با خشونت از اسلام را نشان داده‌اند. وی تأکید کرد: پیروان واقعی دین اسلام باید به گونه ای رفتار کنند تا رفتار آنان نشان دهنده حقانیت دین و پیامبر اسلام باشد و نگرش های غلط ایجاد شده به واسطه رفتارهای تندروانه گروه‌هایی مانند داعش تغییر کند.

حکیم زاده بیان کرد: قرآن کتاب زندگی و نسخه‌ای شفابخش برای انسان محسوب می‌شود.

معاون آموزش ابتدایی وزارت آموزش و پرورش اظهار داشت: دانش آموزان به عنوان آینده سازان کشور باید آشنایی و شناخت خود را از دین اسلام و آموزه های قرآنی بیشتر کنند.

وی گفت: برگزاری این مسابقات با توجه به اینکه سی و ششمین دوره است از قدمت طولانی برگزار است و استقبال روم به افزایش دانش آموزان برای شرکت در آن، نشان از روحیه قرآنی آنان دارد.

سی و ششمین دوره مسابقات قرآن، عترت و نماز دانش آموزان سراسر کشور از ۱۲ تیرماه در بخش پسران و ۱۷ تیرماه در بخش دختران آغاز شد که هر یک به مدت چهار روز ادامه داشت.

این دوره از مسابقات با شرکت بیش از ۱۲۰۰ دانش آموز در دو بخش پسران و دختران برگزار شد.

برگزاری مسابقات سراسری قرآن

در بخش معارفی استان مازندران

مدیر کل اوقاف و امور خیریه مازندران گفت: «مرحله استانی چهل و یکمین دوره مسابقات سراسری قرآن کریم در بخش معارفی به صورت حضوری و کتبی برگزار شد.

به گزارش خبرگزاری صدا و سیما، حجت‌الاسلام ابراهیم حیدری، در حاشیه برگزاری این مسابقات، گفت: رشته‌های معارفی چهل و یکمین دوره مسابقات سراسری قرآن کریم امروز پنجشنبه ۲۱ تیرماه راس ساعت ۱۰ صبح در امامزاده عباس (ع) ساری برگزار شد.

وی گفت: مرحله استانی چهل و یکمین دوره مسابقات سراسری قرآن کریم در بخش معارفی به صورت حضوری و کتبی برگزار شد. حجت‌الاسلام حیدری ادامه‌داد: ۲۰۰ متسابق در سه حوزه حفظ و تفسیر قرآن کریم، حفظ و معارف حدیث و حفظ موضوعی به رقابت پرداختند. گهنتی است، مرحله کشوری چهل و یکمین دوره مسابقات سراسری قرآن کریم در دو بخش بانوان و آقایان در رشته‌های حفظ ۵- جزء، حفظ ۱۰- جزء، ۲۰- جزء، حفظ کل، قرانت ترتیل و تحقیق رشته‌های معارفی شامل حفظ و معارف موضوعی قرآن، حفظ و معارف حدیث و تفسیر قرآن مهر ماه امسال در استان مرکزی برگزار خواهد شد.